

Tolna Megyei Civil Segéd

Helyzetelemzés - Szolgáltatástérkép

Szolgáltatástérkép - képzések civil szervezetek számára

A nonprofit szektor a hazai képzési rendszerben. Alapképzések, laikus képzések folytathatók, praktikus ismeretek tanulhatók több szakmai szolgáltató szervezet kereteiben amelyek a civil szervezetek működtetésére készítene fel. Ilyenek egyebek között a Civil Társadalom Fejlődéséért Alapítvány, a NIOK, a DemNet, a Soros Alapítvány, a Közösségfejlesztők Egyesülete, az Autonómia Alapítvány, a Jóléti Szolgálat Alapítvány, az Ökotárs Alapítvány, a megyeközpontokban működő nonprofit szolgáltatók.

Két megnevezéssel szerepelnek az Országos Szakképzési Jegyzékben: „nonprofit ügyintéző” és „nonprofit menedzser” szakképesítést szerezhetnek különféle intézmények szakképzésein az érdeklődők.

A felsőoktatásban különféle főiskolai és egyetemi képzésekben már évek óta szerepelnek önálló tantárgyakként nonprofit ismeretek, egy-két-három szemeszteres kurikulumok. Ezek intézményenként némileg eltérő tartalmúak és mélységűek: a különféle tanszékek más-más részterületekre helyezik a hangsúlyt.

A nonprofit képzéssel is foglalkozó egyesületek, alapítványok és vállalkozások képzési kínálata még sokszínűbb. Általában tréningeket hirdetnek: a projekt szervezés, lebonyolítás, pályázatírás, kommunikáció, 1% , konfliktus kezelés, kapcsolaterősítés, csapatépítés, szervezetfejlesztés, készségfejlesztés, antidiszkrimináció, stresszkezelés, problémamegoldás, motiválás, döntéshozatal, stb. témakörökben.

1. A képzések alsó szintjét, amit a civil szervezetek szerveznek, elsősorban saját maguk számára, nem kell koordinálni. Ez a civilséghez tartozó terület. Segíteni kell – pályázatok révén, pénzzel – másrészt, fel kell dolgozni a számukra az összes szükséges szakirodalmat és azt letölthető formában fel kell rakni a civil portálra. A jogi és gazdasági (de az egyéb szakirodalmat) időnként frissíteni kell. A nyomtatott irodalom, a szakirodalmak drágasága, a szükséges példányszám miatt nem tölti be ezt a funkciót, csak a digitalizált változat a realitás. Ilyen képzéseket csak a CISZOK és IFU nyújt Tolna megyében a civil szervezet számára.

2. A képzések - akkreditált - „közép szintje” . Kiemelten a két OKJ.-s képzés, a nonprofit

ügyintéző, és a nonprofit menedzser (Fsz.) képzés, már koordináltan és minőségellenőrzés alatt kell, hogy folyjék. Ezt képzési szintet továbbra is az akkreditált képző helyek, a képzéssel foglalkozó vállalkozások, szervezetek stb. kis részben közép és felsőoktatási intézmények oktatják.

Jelenleg nincs elegendő a megyében:

- csak egy főiskola kihelyezett képzésének vizsgajogosultsága adott egy középiskolában. /Szent László Középiskola/
- Zafir Alapítvány képzése, Tolna

3. A képzés felső szintje, a régióközpontban működő egyetemhez Pécs- Baranya megyében – mint tudásközpont - kötődik, a képzésben részt vehetnek, más a régióban működő felsőoktatási intézmények (önállóan, vagy képzési konzorciumi szerződéssel). Ez a képzés a „nonprofit (v, civil) vezető” Ma. szintű oklevelet adna, a humánmenedzser alapszakhoz kötődne, mint szakirány. Így kettős területre jogosító végzettséget kapnak az itt végző hallgatók.

Tolna megyében nincsen felsőszintű képzés civil szervezetek számára.

Ifjúsági Unió Szekszárd törvényességi kutatása 2003-2005 adatok

Az IFU 2005 kutatásának célja a Tolna megyei klasszikus civil szervezetek segítése, jogkövető magatartásuk feltérképezésével. Tolna Megyében a KSH 2003-as adatai szerint 1347 db bejegyzett civil szervezet van (ez természetesen csak azokat a szervezeteket tartalmazza, amelyek a KSH adatbázisában megtalálhatók), ebből 449 (33 %) alapítvány és 898 (67 %) más szervezet. Az országos megoszlást a következő oldalon olvasható táblázat mutatja be. A felmérés 300 civil szervezetet érintett Tolna Megyében. A mintát a Központi Statisztikai Hivatal biztosította számunkra adatbázisából. A mintával kapcsolatban alapvető követelményünk volt, hogy reprezentatív legyen! A hiteles felmérés érdekében szükségünk volt arra, hogy a minta „kicsiben” képviselje a megye civil szervezeteit. A minta minden működési területet érint, különböző gazdasági háttérű, taglétszámú, jogállású stb. szervezetet foglal magában. A minta reprezentatív voltát bizonyítja, hogy az alapítványok és az egyesületek megoszlása - 36 % és 67 % - közel azonos volt a valós statisztikai bázissal. Célunk egy olyan kutatás lefolytatása volt, amely a civil szervezetek törvényi megfelelését helyezte a középpontba. A kutatás megmutatja, hogy a szervezetek mennyire felelnek meg a különböző vonatkozó jogszabályok (törvények, rendeletek) által támasztott elvárásoknak, a

minimális (a még szabályszerű működési) követelményeknek. A törvényesség vizsgálatánál igyekeztünk a civileket érintő valamennyi területet beilleszteni a kutatásba. Természetesen erőforrásaink korlátozottsága miatt, illetve a felmérés módszereit figyelembe véve, nem tudtunk olyan kutatást végezni, amely az összes jogszabályt érintette volna.

Ezért kiválasztottunk öt területet, amely szerintünk egy szervezet működésében elsőrendű fontosságú. Célunk volt, hogy az öt témakör alapján felmérjük, milyen hiányosságokkal küzdenek a Tolna megyei szervezetek. Igyekeztünk olyan előírásokat érinteni és felmérni, melyek betartása alapvető egy szervezet számára a törvényes működés érdekében. Azt is mondhatjuk, ez egyfajta alapfelmérés, amelynek „helyes” kitöltése esetén a szervezet elmondhatja magáról, hogy megfelelő a működése, teljesíti az alapvető előírásokat – vezetője ugyan nem elégedetten, de mindenképpen nyugodtan alhat.

Fő célunk volt a „miért” kérdésekre is választ kapni: a szervezetek egy része miért nem tartja be a törvényes működés szabályait. Véleményünk szerint ennek több oka is lehet: tájékozatlanság, hozzáértés hiánya, felelőtlenség, stb. Ennek a kérdésnek a megválaszolásával tudhatjuk meg azt is, hogyan lehet segíteni ezeken a non-profit szervezeteket.

A könnyebb feldolgozás és értékelés érdekében 5 területet különböztettünk meg a kérdőíven belül. Véleményünk szerint ez az öt 5 témakör a szervezetek legérzékenyebb pontja.

- Általános rész: kérdések a szervezetről (jogi forma besorolás, tevékenységi kör, taglétszám, források, stb.)
- Szervezeti működés: szervezet felépítésére, működésére vonatkozó kérdések
- Közhasznúság: csak azoknak, akik valamilyen közhasznú besorolással rendelkeznek (kérdések közhasznúsággal kapcsolatos többlet munkák betartására)
- Számvitel: könyvelésre vonatkozó kérdések
- Adózás: bevallások, jelentések teljesítésére vonatkozó kérdések
- Egyéb kérdések: „önértékelési” rész (tisztában van-e a kötelezettségekkel és betartja-e), jogszabály ismereti kérdések, adminisztrációra vonatkozó kérdések

KSH adatok 2006

A helyzetelemzés a KSH 2006-os országos adatait mutatja be. A 2006-os adatfelvétel során 39 075 szervezet küldött vissza értékelhető kérdőívet és végzett az év során tényleges tevékenységet. 6293 szervezetről derült ki a visszaküldött kérdőívek alapján, hogy megszűntek, szüneteltetik működésüket, vagy még nem működtek, tehát ezek a szervezetek

kikerültek az elemzési sokaságból, míg a maradék, 19 167 szervezetről nem volt semmilyen információnk, ezek adatait kellett pótolni. A donort kapó szervezetek aránya átlagosan 33 százalék volt, az összes bevétel pedig 20 százalékkal növekedett a pótlás következményeként. Ezekből az országos adatokból választottuk ki a Tolna megyére vonatkozó adatokat, hogy a megyére jellemző helyzetképet kapjunk a civil szektor tekintetében.

Magyarországon a civil szervezetek száma folyamatosan nő. A 2006-os adatok alapján összesen 58.242 szervezet volt bejegyezve a bíróságokhoz. Az adott évben a 10.066 ezer lakónépesség tekintetében az ezer lakosra jutó szervezetek száma 5,8. A régióban ez a szám magasabb, 6,4, mivel a 6154 nonprofit szervezet mellett a lakónépesség száma 968 ezer.

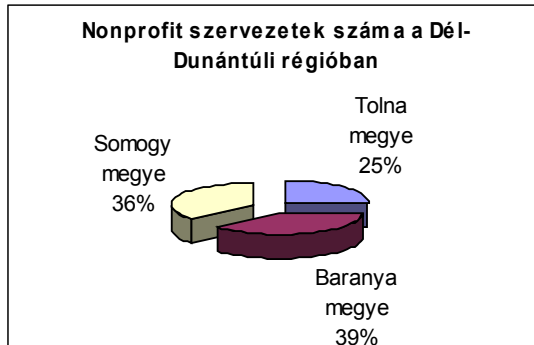
Bár a három megye közül Tolna megyében a legkevesebb a nonprofit szervezetek száma, és a lakónépesség is, ennek ellenére a kettő között megoszlás miatt az ezer főre jutó szervezetek száma 6,3, amely az országos átlag felett van.

A Nonprofit szervezetek száma a Dél-Dunántúli régióban: összesen: 6154

Tolna megyében a civil szervezetek száma 1513

Baranya megye: 2402

Somogy megye: 2239

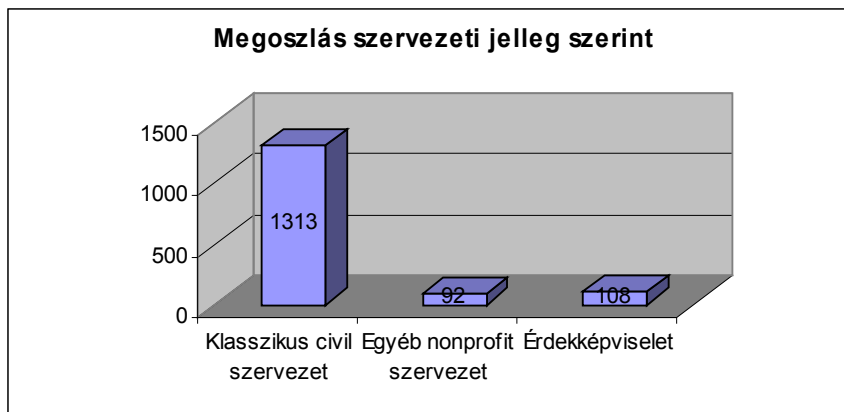
Tolna megyében 108 település található, ahol összesen 1513 szervezet tevékenykedik. Szekszárdon, a megyeszékhelyen 364, a többi városban 562, a községekben pedig 587 nonprofit szervezet működik.

A nonprofit szervezetek száma Tolna megyében szervezeti jelleg szerint:

Klasszikus civil szervezet: 1313

Érdekképviselő: 108

Egyéb nonprofit szervezet: 92

A klasszikus civil szervezetek körébe az egyesületek és alapítványok sorolhatók. Az országos átlaggal azonos eredményt mutat Tolna megye.

A nonprofit szervezetek száma tevékenységcsoportok szerint:

Kultúra: 184

Vallás: 23

Sport: 204

Szabadidő, hobbi: 292

Oktatás: 181

Kutatás: 6

Egészségügy: 58

Szociális ellátás: 112

Polgárvédelem, tűzoltás: 29

Környezetvédelem: 27

Településfejlesztés: 106

Gazdaságfejlesztés: 52

Jogvédelem: 30

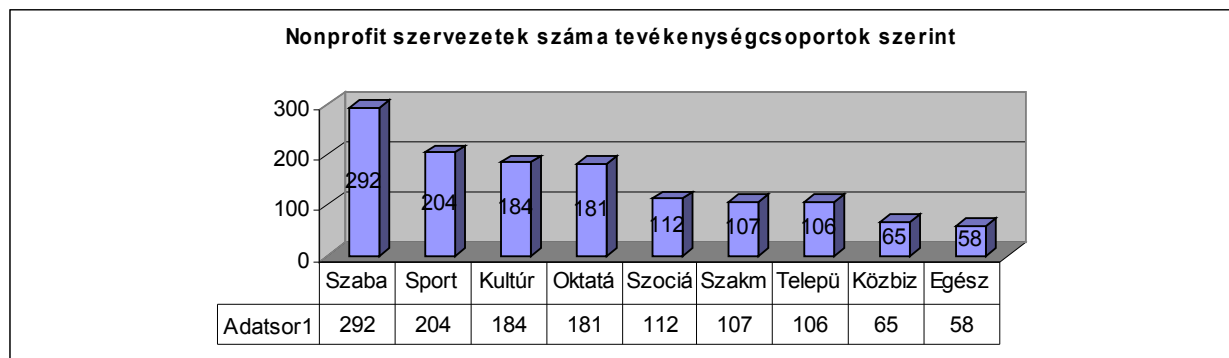
Közbiztonság védelme: 65

Adományosztás, nonprofit szövetségek: 13

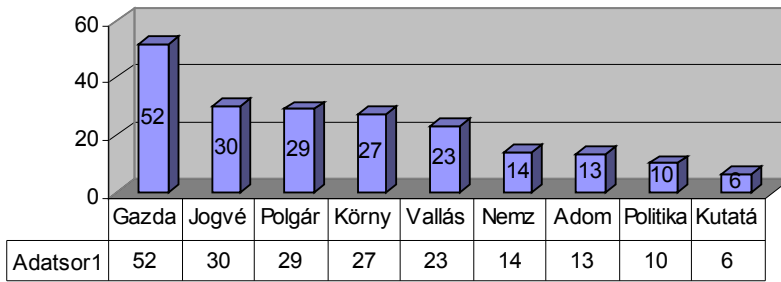
Nemzetközi kapcsolatok: 14

Szakmai, gazdasági érdekképviselet: 107

Politika: 10

Nonprofit szervezetek száma tevékenységcsoportok szerint

Tolna megyében működő, klasszikus civil szervezetek száma tevékenységcsoport szerint, amelyeknek van pályázatból származó bevétele, az éves bevételük meghaladja az 1 millió Ft-ot, és legalább egy foglalkoztatottal, vagy egy megbízási szerződéses munkavállalóval rendelkeznek:

Tevékenységcsoport	Alapítvány	Egyesület	Összesen
Kultúra	5	16	21
Vallás	-	-	-
Sport	0	11	11
Szabadidő	0	16	16
Oktatás	2	5	7
Kutatás	-	-	-
Egészségügy	2	1	3
Szociális ellátás	7	5	12
Polgárvédelem, tűzoltás	0	3	3
Környezetvédelem	3	1	4
Településfejlesztés	3	7	10
Gazdaságfejlesztés	1	6	7
Jogvédelem	0	6	6
Közbiztonság védelme	0	4	4
Többcélú adományosztás, nonprofit szövetségek	0	3	3
Nemzetközi kapcsolatok	0	1	1
Szakmai, gazdasági érdekképviselő	-	-	-
Politika	-	-	-
Összesen	23	85	108

A nonprofit szervezetek száma szervezeti forma szerint:

Alapítvány: 421

Szakmai, munkáltatói érdekképviselő: 62

Közalapítvány: 57

Munkavállalói érdekképviselő: 13

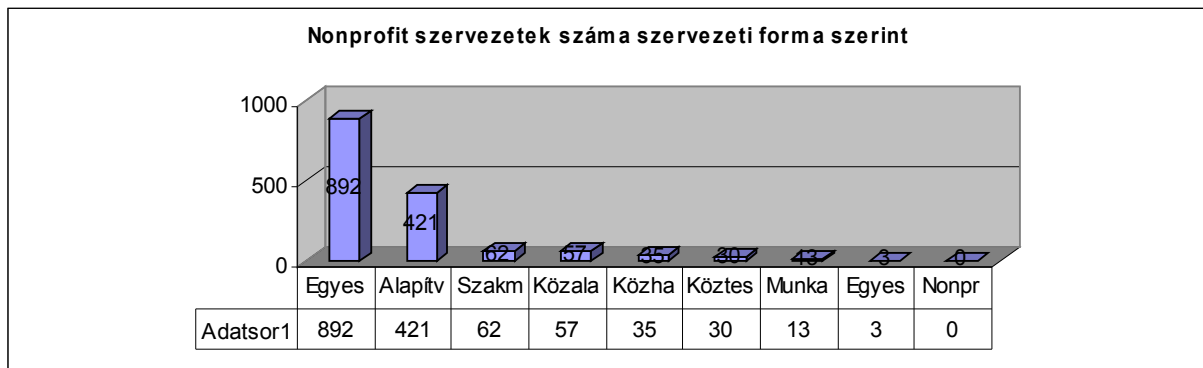
Egyesület: 892

Közhasznú társaság: 35

Köztestület: 30

Nonprofit intézmény: 0

Egyesülés: 3

A nonprofit szervezetek száma szervezeti forma és kistérségek szerint:

Kistérségek	Alapítvány	Közalapítvány	Egyesület	Köztestület	Munkav. érdekk.	Szakmai érdekk.	Közhasznú Társaság	Intézmény	Egyesülés	Összesen
Bonyhádi	40	2	117	5	1	6	4	0	1	176
Dombóvári	42	7	88	0	2	5	6	0	0	150
Paksi	97	13	173	5	5	10	6	0	0	309
Szekszárdi	185	22	390	15	5	31	14	0	1	663
Tamási	57	13	124	5	0	10	5	0	1	215
Tolna	421	57	892	30	13	62	35	0	3	1513

A nonprofit szervezetek száma hatókör szerint:

Egy intézmény, konkrét cél: 241

Kisebb lakókörzet: 68

Egy település: 562

Több település: 240

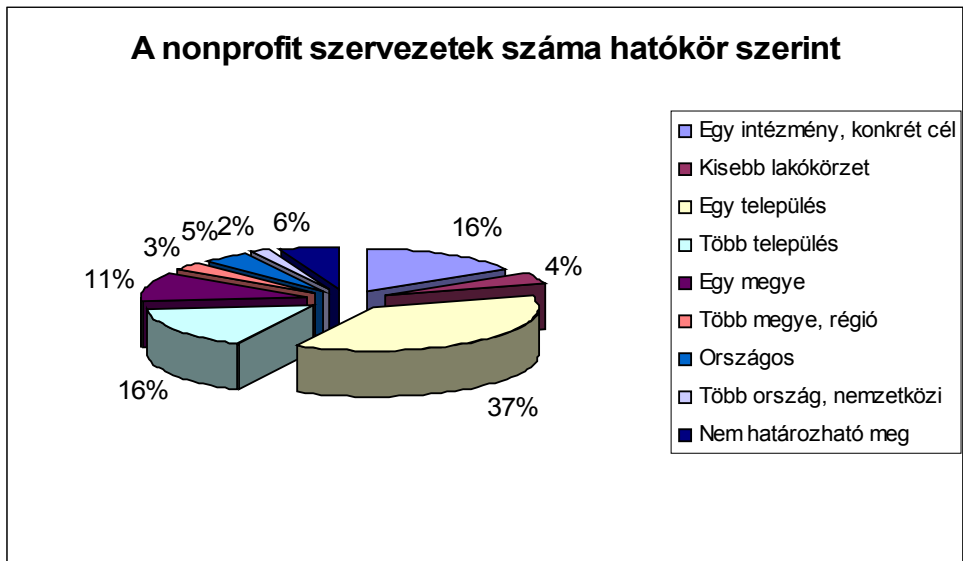
Egy megye: 165

Több megye, régió: 51

Országos: 70

Több ország, nemzetközi: 29

Nem határozható meg: 87

A nonprofit szervezetek száma földrajzi hatókör szerint:

Település szintű: 871

Térségi, regionális: 456

Országos, nemzetközi: 99

Nem jellemző: 87

A nonprofit szervezetek száma bevétel nagyság szerint:

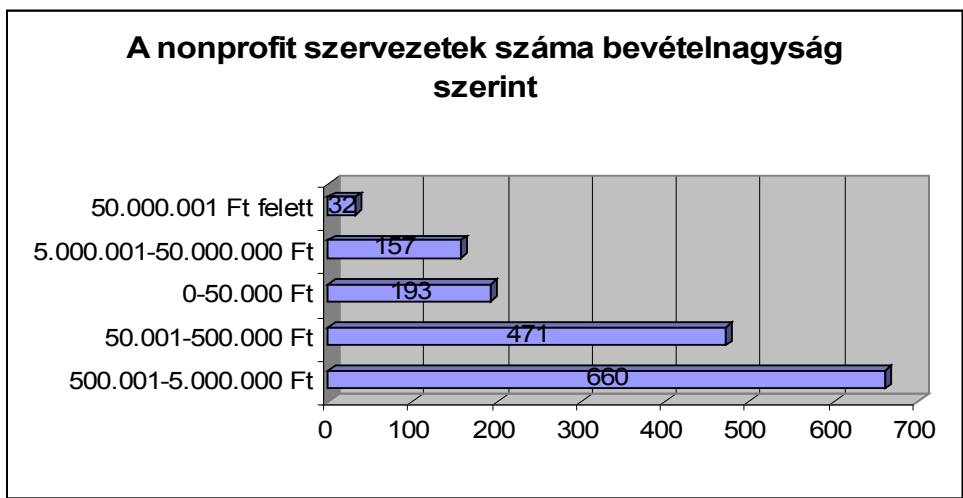
0-50.000 Ft: 193

50.001-500.000 Ft: 471

500.001-5.000.000 Ft: 660

5.000.001-50.000.000 Ft: 157

50.000.001 Ft felett: 32

A nonprofit szervezetek bevétele szervezeti forma szerint:

Alapítvány: 2541,6

Közalapítvány: 163,2

Egyesület: 3034,1

Köztestület: 379,5

Munkavállalói érdekképviselő: 94,7

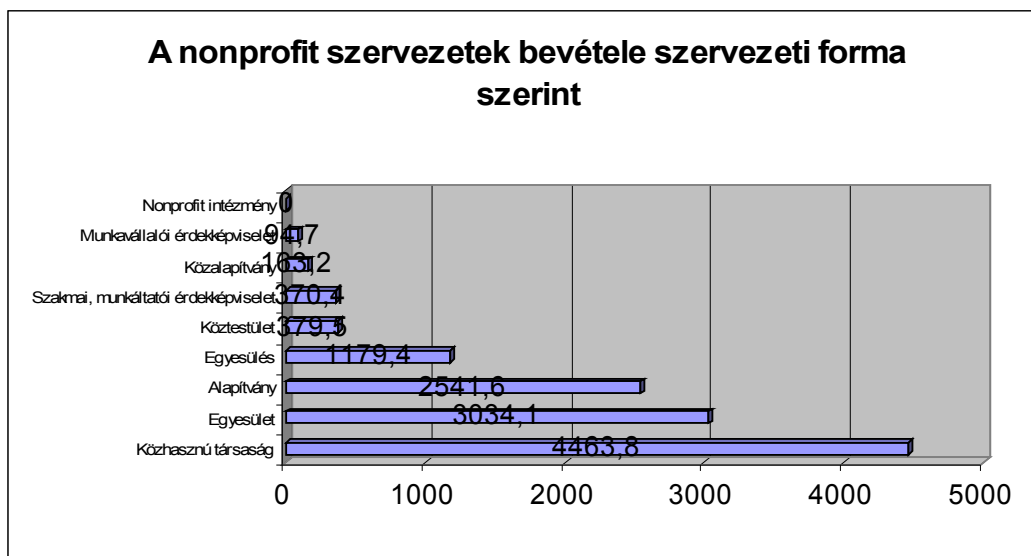
Szakmai, munkáltatói érdekképviselő: 370,4

Közhasznú társaság: 4463,8

Nonprofit intézmény: 0

Egyesülés: 1179,4

ÖSSZESEN: 12226,7

A nonprofit szervezetek száma szervezeti forma és bevétel nagyság szerint:

Bevétel-nagyság, ezer Ft	Alapítvány	Közalapítvány	Egyesület	Köztes-tület	Munkav.érdekk.	Szakmaiérdekk.	Közhasznú Társaság	Nonpr. Intézmény	Egyesülés	Összesen
0-50	62	7	105	0	3	15	1	-	0	193
51-500	149	20	276	10	3	12	1	-	0	471
501-5000	177	26	411	10	4	26	5	-	1	660
5001-50000	28	4	93	8	2	7	15	-	0	157
50001 felett	5	0	7	2	1	2	13	-	2	32
Összesen	421	57	892	30	13	62	35	-	3	1513

A nonprofit szektor pályázati úton nyert bevételei (millió forint)

Baranya megye: 3939,2

Egy lakosra jutó pályázati bevétel: 9774 Ft

Somogy megye: 1738,4

Egy lakosra jutó pályázati bevétel: 5189 Ft

Tolna megye: 998,2

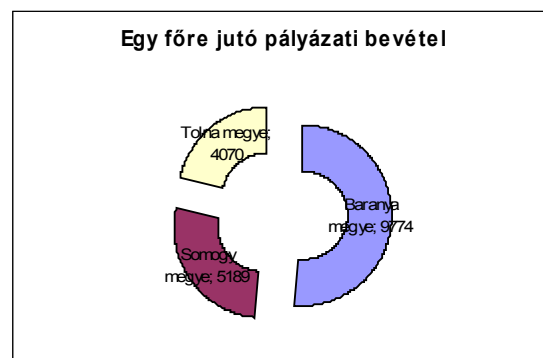
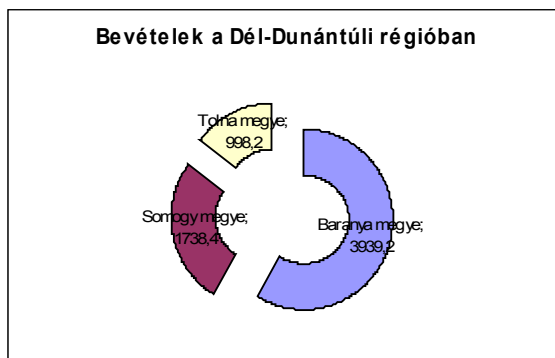
Egy lakosra jutó pályázati bevétel: 4070 Ft

DÉL-DUNÁNTÚL: 6675,8

Egy lakosra jutó pályázati bevétel: 6789 Ft

Magyarország összesen: 79870,5

Egy lakosra jutó pályázati bevétel: 7859 Ft

A pályázatot nyert nonprofit szervezetek száma:

Baranya megye: 704 Egy pályázatot nyert szervezetre jutó pályázati bevétel (ezer Ft): 5595

Somogy megye: 707 Egy pályázatot nyert szervezetre jutó pályázati bevétel (ezer Ft): 2458

Tolna megye: 586 Egy pályázatot nyert szervezetre jutó pályázati bevétel (ezer Ft): 1703

DÉL-DUNÁNTÚL: 1997

Egy pályázatot nyert szervezetre jutó pályázati bevétel (ezer Ft): 3342

Magyarországon összesen: 19185

Egy pályázatot nyert szervezetre jutó pályázati bevétel (ezer Ft): 4163

A nonprofit szervezetek bevételi források szerint:

Központi állami támogatás: 4193,5

Önkormányzati támogatás: 971,1

Belföldi magántámogatás: 1562,7

Külföldi magántámogatás: 200,1

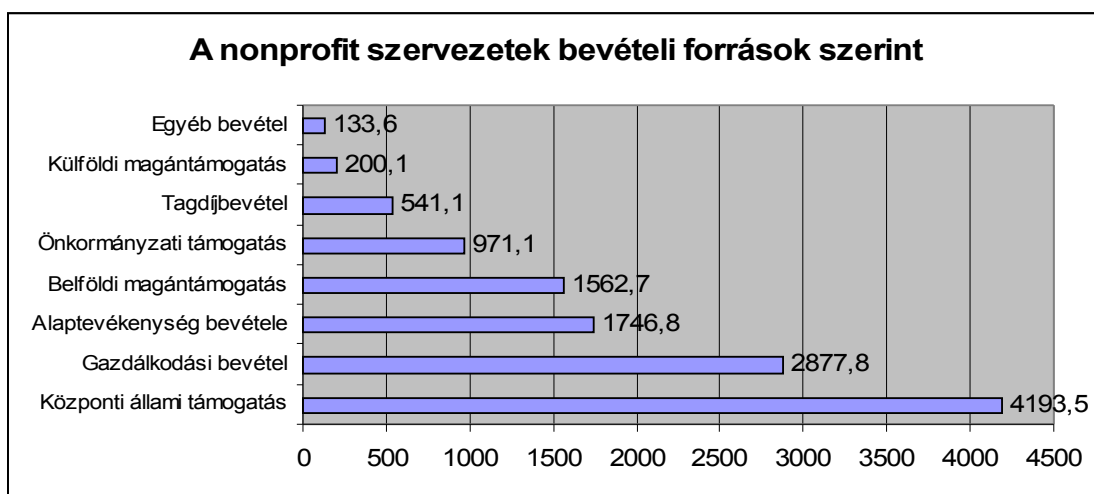
Tagdíjbevétel: 541,1

Alaptevékenység bevétele: 1746,8

Gazdálkodási bevétel: 2877,8

Egyéb bevétel: 133,6

ÖSSZESEN: 12226,7

A 2006-os pályázati fordulók során az NCA-ból nyert támogatások nagyságát befolyásoló tényezők Tolna megyében:

NCA jogosultak aránya: 89,3%

Pályázók/jogosultak aránya: 32,3%

Nyertesek/pályázók aránya: 87,4%

Átlagos pályázott összeg, MFT: 2,3

Kiosztott/pályázott összeg: 27,0%

A 2006-os pályázati fordulóba pályázatot benyújtott szervezetek száma kollégiumok szerint:

Megye, régió	Regionális	Civil együttműködés	Civil szolgáltató	Nemzetközi	Országos
Tolna	321	4	13	16	11
Dél-Dunántúl	1103	55	64	72	43
Összesen (Magyarország)	9025	596	886	967	1426

A 2006-os pályázati fordulókön nyert szervezetek száma kollégiumok szerint Tolna megyében:

Regionális: 303

Civil együttműködés: 3

Civil Szolgáltató: 3

Nemzetközi: 11

Országos: 9

A pályázó szervezetek által kért és kapott támogatási összeg kollégiumok szerint:

Összeg típusa (ezer Ft)	Regionális	Civil együttműködés	Civil szolgáltató	Nemzetközi	Országos
Kért összeg	384115,1	20929,9	33379,9	22106,0	10233,6
Kapott összeg	107046	6800,0	3820,0	4590,0	4300,0

A foglalkoztatottal rendelkező nonprofit szervezetek száma szerint:

Megye, Régió	Fizetett munkaerőt alkalmazó szervezetek száma	Főállású, teljes munkaidős foglalkoztatottal (is) rendelkező szervezetek száma
Baranya	379	296
Somogy	266	213
Tolna	224	179
Dél-Dunántúl	869	688
Összesen (Magyarország)	8739	7141

A nonprofit szervezetek által foglalkoztatottak száma:

Főállású, teljes munkaidős: 1418

Főállású, részmunkaidős: 398

Nem főállású: 50

Számított főállású: 1622

A megbízási szerződéses munkaerőt alkalmazó nonprofit szervezetek száma:

Megye, Régió	Megbízási szerződéses munkaerőt alkalmazó szervezetek száma	Szerződések alapján kifizetett megbízási díjak éves összege, millió Ft	Megbízási szerződéssel foglalkoztatottak száma
Baranya	252	385,6	1438
Somogy	182	144,3	992
Tolna	117	117,2	536
Dél-Dunántúl	551	547,0	2966
Összesen (Magyarország)	6152	11059,9	69800

A foglalkoztatottal rendelkező nonprofit szervezetek száma szervezeti forma szerint:

Szervezeti forma	Fizetett munkaerőt alkalmazó szervezetek	Megbízási munkaerőt alkalmazó szervezetek szerződéses
Alapítvány	32	14
Közalapítvány	6	4
Egyesület	125	73
Köztestület	15	6
Szakszervezet	3	1
Szakmai, munkáltatói érdekképviselő	13	4
Közhasznú társaság	28	15
Nonprofit intézmény	-	-
Egyesülés	2	0
Összesen	224	117

A nonprofit szervezetek száma kommunikációs lehetőségeik szerint:

Telefax: 743

Számítógép: 1024

Internet: 881

Saját honlap: 226

Összegzés a KSH adatok szerint

Tolna megye a dél-dunántúli régióba tartozó, országos viszonylatban hátrányos helyzetűnek tekinthető megye. Lakosságszámát figyelembe véve a legkisebb a régióban, az egy főre jutó adófizetők aránya viszonylag alacsony 43 százalék körüli. Itt a második legalacsonyabb a személyi jövedelemadóból származó bevétel az országban. A KSH munkaerő-felmérése alapján 2006-ban a foglalkoztatottak száma mindössze 91 ezer fő volt. A munkanélküliségi ráta az országos átlagot meghaladó (9,6%). A foglalkoztatási ráta itt is alacsony 55,4%.

Tolna megyében 2006-ban 1513 nonprofit szervezet működött, 87 százalékuk az ún. klasszikus szervezeti formákhoz köthető, 28% alapítványi, 59% egyesületi formában tevékenykedett. Az 1000 lakosra jutó szervezetek száma az átlagnál magasabb 6,3. A

tevékenységcsoportokat vizsgálva a civilek főleg a szabadidő és hobbi, valamint a sport és a kultúra területén vannak jelen de, számottevő még az oktatással és a szociális ellátással foglalkozó szervezetek aránya is. Alacsony számban képviseltetik magukat a kutató szervezetek, valamint az adományoztó nonprofit szövetségek és a nemzetközi kapcsolatokkal foglalkozók is.

A települési hierarchia szerinti megoszlásnál általában a megyeszékhelyek és a nagyobb városok dominanciája figyelhető meg minden régióban. Tolna megye esetében ez nem érvényes, ugyanis a szervezetek 39 százaléka községekben működik, 37 százalékuk városokban. A legkevesebb nonprofit kötődik a megyeszékhelyhez mindössze 364.

A nonprofit szervezetek szolgáltatásának elérése szempontjából igencsak lényeges, hogy mekkora egy-egy szervezet hatóköre. A klasszikus civil szervezetek 38 százaléka települési szinten tevékenykedik, a második legnagyobb csoportot (222) az egy konkrét cél teljesítése érdekében szerveződők alkotják. Alacsony számban vannak jelen a regionális és országos hatókörrel rendelkezők, és mindössze 25 nonprofit lépi át az országhatárokat.

A civil szervezetek kommunikációs eszközökkel való ellátottsága, nagyban befolyásolja működésüket, az információkhoz való hozzájutás, illetve a pályázatokon való sikeres részvétel fontos eszköze a számítógép valamint az internet. Tolna megyében 405 olyan szervezet van, amelynek 2006-ban semmilyen kommunikációs lehetősége nem volt. Telefaxot a szervezetek 47 százaléka, számítógépet kétharmaduk használt. Az internet használat valamelyest az országos átlag alatt marad 58 százalékos. Legritkábbnak a saját honlap bizonyult, ezzel csupán a civil szervezetek egyhetede rendelkezett, a mutatószámok mindegyike az országos átlag alatt maradt. A kommunikációs eszközök hiányából azonban nem feltétlenül következik az azok iránti igény is. A megyében működő klasszikus civil szervezetek körében a legkeresettebb a saját honlap, de számítógépre és internet elérhetőségre is minden hetedik szervezetnek szüksége lenne, összességében a civilek 32%-a nincs megelégedve informatikai hátterével.

A megyében működő civil szervezetek 44 százaléka 500ezer Ft-nál alacsonyabb éves költségvetésből gazdálkodik. A megye nonprofit szektorában képződő 12 milliárd Ft-nyi bevételből csak 5,5 milliárd szolgálja a nagy számban jelen levő alapítványok, egyesületek működését, a nagyobbik rész az államközeli kht-k, és közalapítványok szervezetszám szerint elenyészően kicsi, gazdasági erő szerint viszont a legnagyobb csoport forrásait gyarapítja.

A bevételi források esetében szintén jelentős koncentráció mutatható ki. A klasszikus civilek 5,5 milliárdos bevételének mindössze 23 százalékát adják a központi állami támogatások, ez a részesedés országos viszonylatban nagyon alacsony, de az önkormányzati források

megszerzésében már sikeresebbek voltak a helyi civilek, ez a bevételi forma további 12 százalékot jelent. A magántámogatások súlya a többi megyéhez viszonyítva itt a legmagasabb 27 százalék körüli. A Tolna megyei civil szervezetek költségvetésében a tagdíjakból, illetve a vállalkozási tevékenységből megszerzhető források dominálnak még, az alaptevékenység bevétele alacsony súllyal szerepel.

A szektorba áramló 80 milliárdos pályázati források mindössze 1,2 százalékát tudta Tolna megye megszerezni, 586 szervezet nyert különböző pályázatokon átlagban 1,7 millió Ft-ot. Az egyik legjelentősebb pályázati lehetőség, az NCA források megszerzése tekintetében már eredményesebb volt a megye, de még így is csak 300 szervezet tudott nyertes pályázatot benyújtani és 127 millió Ft NCA támogatást megszerezni 2006-ban.

A megyében működő civil szervezetek 15 százaléka engedheti meg magának, hogy főállású vagy részmunkaidős munkavállalót foglalkoztasson. Még alacsonyabb ez az arány a klasszikus civil szervezeteknél, ahol mindössze 157 szervezetnek van fizetett alkalmazottja. A megye 91 ezer munkavállalójából 1800 fő tevékenykedik a nonprofit szférában, és közel 570-en dolgoznak alapítványoknál és egyesületeknél is. A megbízási szerződéses munkaviszony keretében foglalkoztattak száma nem éri el az ötszáz főt.

Az országos átlaghoz képest Tolna megye a fejletlenebb civil szektorral rendelkező megyék közé tartozik. A program által támogatható célcsoportot azok az egyesületek és alapítványok képezhetnék, amelyek alkalmaznak fizetett munkavállalót, rendelkeznek pályázatból származó forrásokkal, és az éves bevételük meghaladja az 1 millió Ft-ot. Mindössze 108 ilyen szervezetet találunk a megyében.

Igényfelmérés 2008

Igényfelmérő kérdőívünk célja, hogy megtudjuk milyen valós szükségleteik vannak a tolna megyei szervezeteknek. Milyen témakörökben, milyen szakértőktől kérnek segítséget és ezt milyen formában tudjuk számukra biztosítani.

A felméréssel nem csak statisztikai adatokat, számokat gyűjtöttünk, hanem azok értékelésével, módot találhatunk arra, hogy miképpen tudunk segíteni a szervezeteknek.

Felmérés során a kérdőív alapján történő **adatgyűjtést** választottuk. E-mailben elküldött, helyi Civil Szolgáltató Központon keresztül eljuttatott, illetve személyes találkozások során átadott kérdőívünk segítségével rövid idő alatt sok szervezetet sikerült elérnünk. Válaszadóinkat arra kértük, hogy a szektor fejlesztése érdekében szánjon 15-20 percet kérdőívünk kitöltésére. Kérdőívünk 16 kérdést tartalmazott, melyek közül 13 kérdés a válaszadó különböző adatait kérdezte, 3 kérdés, több alkérdésre bontva jelentette az igényfelmérést.

Felmérésünk célcsoportja Tolna megye civil szervezetei voltak. Lehetőségeinkhez mérten igyekeztünk az egész megyébe eljuttatni, a lehető legtöbb civil szervezetnek eljuttatni a kérdőívet. Civil SzámAdó Szolgálatunk ismertsége nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a közel 300 megszólított szervezet közül 53 kitöltse kérdőívünket. A legtöbb kérdőív a szekszárdi kistérségből érkezett vissza, így felmérésünk leginkább a helyi igényeket tükrözi.

Kistérség	Válaszadók száma
Bonyhádi	3
Dombóvári	2
Paksi	6
Szekszárdi	36
Tamási	5

1. táblázat: Válaszadók megoszlása kistérségenként

Válaszadók közül többségben vannak azok, akik Egyesület képviselőjeként, ügyintézőjeként töltötték ki a kérdőívet. A kitöltők szervezetének 4/5-es Egyesületi jogi formában működik. A válaszadók közötti **„alapítvány-egyesület” arány** megfelel a megyei átlagnak, tehát felmérésünket reprezentatívnak tekinthetjük.

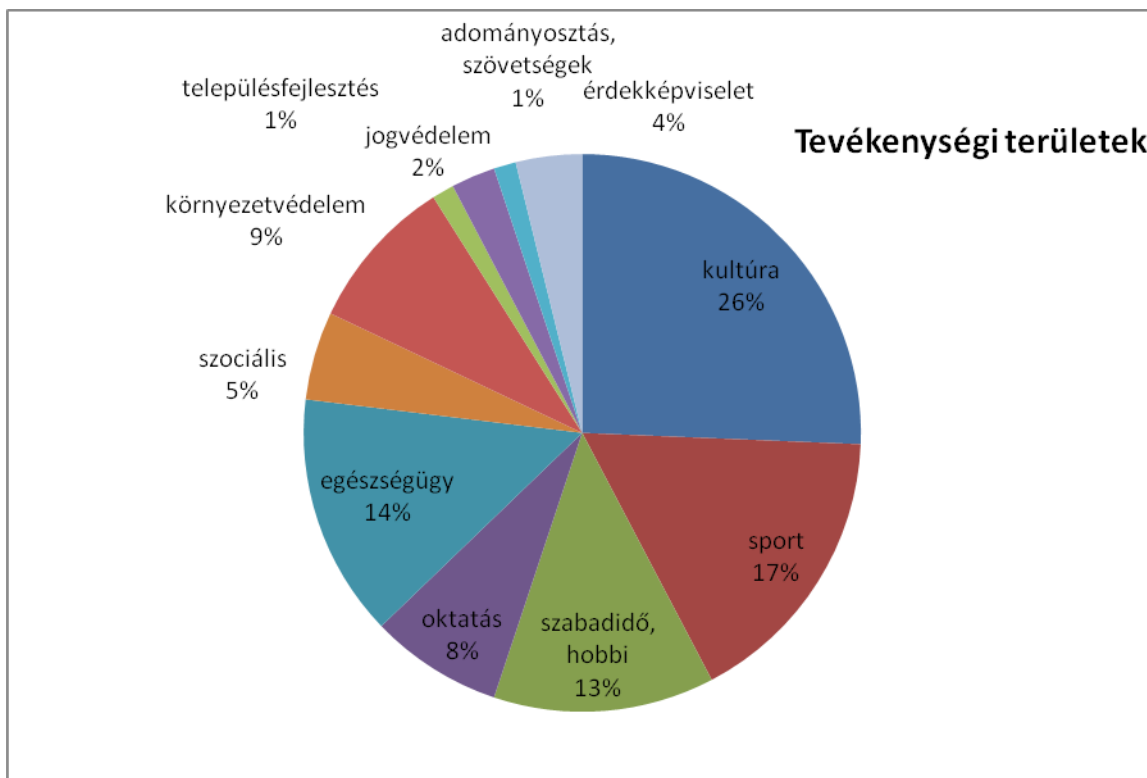
Működési területüket vizsgálva a válaszadók nagy része „nem lépi át” a megyehatárt.

Működési terület	Válaszadók aránya
Intézmény, konkrét cél	7%
Lakóközvet	2%
Település	25%
Több település	19%
Megye	30%
Több megye	9%
Magyarország	5%
Több ország	4%

2. táblázat: Válaszadók működési területének megoszlása

A fenti adatok alapján elmondhatjuk, hogy a válaszadók megfogalmazott igények a helyi szükségleteket mutatják.

Válaszadók **tevékenységi területét** vizsgálva a kultúrával, sporttal, szabadidős tevékenységgel, egészségüggyel foglalkozó szervezetek töltötték ki kérdőívünket.

1. ábra: Válaszadók tevékenységi területe szerinti megoszlása

A kérdőív alapján azt is megállapítottuk, hogy a fenti tevékenységekkel kapcsolatos szolgáltatásokat leginkább tagjaiknak (38 válaszadónál) és magánszemélyeknek (42 válaszadónál) nyújtják.

Szolgáltatásfejlesztési koncepciónk lényegét az utolsó 3 kérdéssorozat tartalmazta. Ezekben a kérdések alapján kívántuk felmérni azt, hogy milyen igényeik, szükségleteik vannak a megyei civil szervezeteinek. Illetve mely szolgáltatások azok, melyekkel működésüket segíteni tudjuk. A 14-es kérdéssorozat kérdéseivel arról kívántunk tájékozódni, hogy a válaszadók milyen külső szakértők segítségét vették, tervezik igénybe venni a szervezetek. Öt fontos szakembert neveztünk meg, melyekre egy szervezetnek

leginkább szüksége lehet: könyvelő, ügyvéd, adótanácsadó, pályázatiíró, szervezetfejlesztő.

Szakértők szolgáltatásainak igénybevétele						
Vett-e már igénybe ... segítségét		Ügyvéd	Könyvelő	Adótanácsadó	Pályázatiíró	Szervezetfejlesztő
Nem		30	16	43	43	48
Néha		20	7	7	5	3
Rendszeresen		3	30	3	5	2
Tervezi-e igénybe venni ... segítségét		Ügyvéd	Könyvelő	Adótanácsadó	Pályázatiíró	Szervezetfejlesztő
Igen	Önerővel is	1	17	1	3	1
	Támogatással	21	25	25	33	30
Nem		31	11	27	17	22

3. táblázat: Szakértők szolgáltatásainak igénybevétele

A leginkább „keresett” szakember a könyvelő, illetve az ügyvéd. Könyvelői szolgáltatást 42 válaszadó mindenképpen - 17 válaszadó akár önerőből (ellenszolgáltatás fejében) is - hajlandó igénybe venni. Érdekes adat, hogy ügyvédre van a legkisebb kereslet, sokan még támogatással sem hajlandók igénybe venni ügyvédi szolgáltatást. Szervezetfejlesztőt 48-an nem vettek még igénybe soha, de a pályázatiíró mellett „öt” szeretnék a legtöbben igénybe venni, lehetőleg támogatással. Támogatás forrásmegoszlási kérdésünkből megtudtuk, hogy a „hagyományos” bevételek – tagdíj, 1%, alaptevékenység - mellett NCA és önkormányzati forrásból finanszírozzák a szervezetek működésüket. Bár az említett két forrás pályázatiíráshoz kapcsolódik, a válaszadók közül 43-an még nem vettek igénybe pályázatiírót. 36-an szívesen vennének igénybe pályázatiírót valószínűleg azért, mert a pályázatok megírása és elszámolása egyre több szakértelmet igényel.

Szakértők mellett a lehetséges szolgáltatási témák választékát adtuk a 15-ös kérdéssorozatban a válaszadók elé. Szeretnénk felmérni azon szolgáltatási témaköröket, melyeket a szervezetek szívesen vennének igénybe és szükségük lenne rá. A kérdéssorozatban rákérdeztünk arra is, hogy ki, mit vett már igénybe: pénzügyi tervezés és menedzsment témát 9-en jelölték meg, ügyvitel témakörét 20-an jelölték meg. Utóbbi

magas száma annak is köszönhető, hogy 2007-2008-ban Szolgáltatunk ügyintéző alapképzést tartott Tolna megyében.

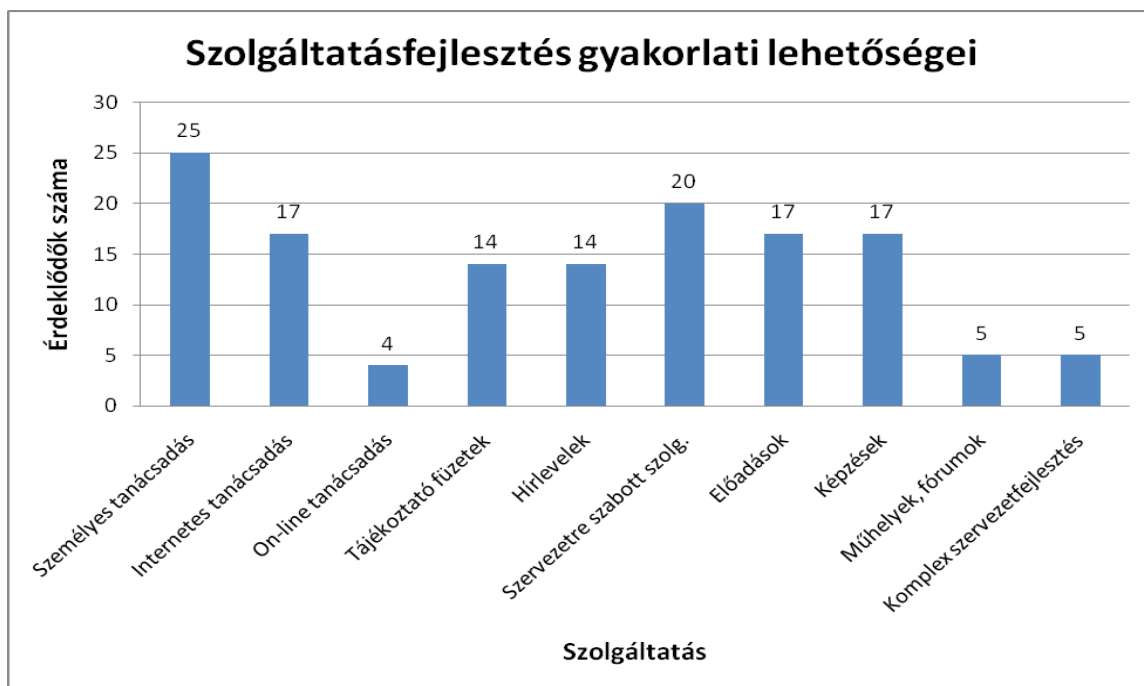
Forrásteremtés témakörét 36-an kívánják a jövőben igénybe venni – 6-an akár önerőből. „Keresett” témakör még a szervezeti kommunikáció, korábban sikeres ügyvitel, pénzügyi tervezés. Minőségirányítás, stratégiai tervezés, emberi erőforrás gazdálkodás témakörét vennék igénybe a legkevesebben. Utóbbit az magyarázza, hogy a válaszadók csupán 12 %-a foglalkoztat alkalmazottat, szervezetek közel fele nem vagy alig dolgozik önkéntesekkel.

Szolgáltatási témakörök igénybevétele					
Szolgáltatási témakörök	Vett már igénybe		Tervezi igény bevenni		
	Igen	Nem	Igen		Nem
			Önerővel is	Támogatással	
Stratégiai tervezés és stratégiai menedzsment	4	48	1	26	25
Pénzügyi tervezés	9	43	2	28	22
Forrásteremtés	7	45	6	30	16
Emberi erőforrás gazdálkodás	3	49	1	26	25
Szervezeti kommunikáció	8	44	4	32	16
Szolgáltatásfejlesztés, marketing	1	51	2	26	24
Projekttervezés	1	47	2	24	22
Ügyvitel	20	32	3	33	16
Minőségirányítás	3	49	1	21	30
Irányítás	3	49	1	27	24
Komplex szervezetfejlesztés	2	50	3	27	22

4. táblázat: Szolgáltatási témakörök igényfelmérése

A 16-os kérdésben kívántunk választ kapni arra, hogy a szervezeteknek milyen jellegű gyakorlati segítségre van szüksége. A válaszadók többsége a személyes konzultációt részesíti előnyben, ahol szakértő közvetlen segítséget nyújthat. Igény van kifejezetten a

adott szervezetre szabott szolgáltatásokra. Lehetséges szolgáltatási forma lehet még az internetes tanácsadás, előadások, képzések. Kevésbé érdeklődnek az on-line tanácsadás, fórumok, komplex szervezetfejlesztés iránt.

2. ábra

Összegzés

Következtetések Tolna megyére vonatkozóan:

- fejleszteni kell az EU- források felhasználására alkalmas civil szervezetek számát
- a civil szervezetek szolgáltatásait fejleszteni kell kiemelten a technikai vívmányainak megfelelően, amelyhez infrastrukturális fejlesztés szükséges
- bővíteni kell a civil szervezetek által foglalkoztatottak számát, EU-s források felhasználásával vagy más egyéb lehetőséggel
- alkalmassá kell tenni a civil szektort az önálló gazdasági működésre, amely a pénzügyi stabilitást célozza meg

Segíteni kell a civil szektor szolgáltatásainak bővítését, az által, hogy stabil pénzügyi, gazdasági, infrastrukturális és humán erőforrás helyzetbe segítjük hozzá.

A következő konkrét fejlesztési területekre van igény a megyében

- Pénzügyi tervezés és pénzügyi menedzsment
- Forrásteremtés – EU-s pályázatok és források
- Emberi erőforrás gazdálkodás és önkéntes-menedzsment
- Szervezeti kommunikáció (külső és belső)
- Program- és szolgáltatásfejlesztés

- Adminisztráció, ügyvitel
- Stratégiai tervezés és stratégiai menedzsment
- Irányítás (irányító testületi munka) és operatív vezetés

A válaszadók többsége a személyes konzultációt részesíti előnyben, ahol szakértő közvetlen segítséget nyújthat. Igény van kifejezetten a adott szervezetre szabott szolgáltatásokra. Lehetséges szolgáltatási forma lehet még az internetes tanácsadás, előadások, képzések. Kevésbé érdeklődnek az on-line tanácsadás, fórumok, komplex szervezetfejlesztés iránt.

A XXI. század vívmányai által az adott számítástechnikai lehetőségek mellett internetes, hálózatszerű tanácsadás könnyítené a munkájukat, azonban a hagyományos formájú rendszeres és folyamatos tájékoztatást is igénylik tanácsadás, képzések, tájékoztató füzetek, hírlevelek formájában.

Szekszárd, 2008. október 10.